

Напередодні Свята Перемоги в Чернігівській обласній державній адміністрації зібралися разом ветерани Другої світової війни, Афганістану та антитерористичної операції. Усі вони бачили війну, що в будь-які часи несе страх, випробування та біль утрати. А сьогодні учасників бойових дій об'єднує спільна справа: виховання молодого покоління. Тож результатом зустрічі стало підписання документа, який визначає домовленості між органами влади й місцевим самоврядування та ветеранськими організаціями, – угоди «Про співпрацю щодо національно-патріотичного виховання молоді».

Фото Вікторія КОШІМАЛА

Напередодні Свята

СПІЛЬНА ІСТОРІЯ ВІЙНИ

«Ця ідея належить голові Чернігівської обласної організації ветеранів Анатолію Москаленку – залучити ветеранів Другої світової війни, Афганістану та АТО до того, щоб спільними зусиллями проводити роботу з військово-патріотичного виховання, – пояснює голова Чернігівської ОДА Валерій Куліч. – Адже ніщо не замінить живого спілкування з людьми, які пройшли важкий шлях участі у війні. Спілкування з ветеранами Другої світової та Афганістану може бути корисним не тільки для учнівської молоді. На жаль, Чернігівська область за останні роки зазнала великих втрат – 143 біблію загинуло в зоні АТО. І співпраця та спілкування членів їхніх родин із ветеранами могло би допомогти пережити біль. Так само біблію, як повертаються із зони АТО, можуть спілкуватися з ветеранами війни, щоб дізнатися, як переключитися на мирне життя й подолати той біль, який у них лишився. Тому мета нашої зустрічі – підписати угоду та обмінятися думками про те, як нам краще співпрацювати, як донести молодим людям патріотичні ідеї та досвід покоління».

Протягом майже двох годин тривало живе спілкування, в ході якого зі словами вдячності до ветеранів звернулися також перший заступник голови обласної ради Валентин Мельничук, Чернігівський міський голова Владислав

Атрошенко. Слово мали голова Чернігівської обласної організації ветеранів України Анатолій Іванович Москаленко, учасник бойових дій Другої світової війни Костянтин Васильович Каземіров, голова Чернігівського обласного відділення Української спілки в'язнів-жертв нацизму Ніна Володимирівна Зубок, заступник голови Чернігівського обласного відділення Української спілки ветеранів Афганістану Анатолій Володимирович Кирилюк, представник Українського інституту національної пам'яті в Чернігівській області Сергій Володимирович Бутко, голова Чернігівської міської організації ветеранів України Ірина Миколаївна Четвертак і завідувач сектору в Чернігівській області Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, голова ради громадської організації «Щит 41» Альберт Іванович Черешко.

Згадували війну, говорили про майбутнє. Костянтин Васильович Каземіров опинився на фронті, коли йому не виповнилося й 17 років.

«Німці були за 50 кілометрів від Астрахані, де я на той час жив і навчався. Протягом короткого часу ми пройшли курс молодого солдата, мене призвали у кавалерійський полк, а через тиждень нас підняли по тривозі й направили на передову захищати Астрахань», – згадує учасник війни. У першому ж бою Костянтин Васильович був контужений, відлежав у госпіталі, а потім брав участь у обороні Сталінграда. У 1943 році Костянтин Каземіров звільняв Чернігівщину. Про це написав книгу, яку подарував під час заходу Валерію Кулічу.

«Це свято перемоги дісталось всім, особливо фронтовикам і працівникам тилу, величезною ціною. Адже ми захищали свою землю від однієї з найпотужніших на той час армій світу. Дуже жаль тих молодих людей, які не змогли повернутися з війни. Ми повинні пам'ятати всіх героїв», – наголосив ветеран війни.

До привітання героїв війни та підписання угоди долучився і заступник голови Чернігівського обласного від-

ділення Української спілки ветеранів Афганістану Анатолій Володимирович Кирилюк. «Важливим є формування національно-патріотичної свідомості молодих українців, адже завтра їм доведеться відстоювати наші національні інтереси. А це завдання можна виконати лише знаючи історію свого народу, її героїчні і трагічні сторінки. Однею з таких сторінок є війна в Афганістані, що тривала майже 10 років і в якій брали участь 150 тисяч наших співвітчизників, а загинуло понад 3 тисячі українців, у тому числі і 118 чернігівців», – розповів він.

Від імені учасників АТО виступив Альберт Іванович Черешко. «Ще минулого року ми з побратимами приблизно в цей час були в зо-

ні проведення антитерористичної операції. У кожного з нас своя історія, свої здобутки, і всі ми маємо по кілька днів народження: адже кожному ніч і кожен день треба було пережити. Ми зустрічали смерть лицем у лице, когось із нас пощастило, когось – ні. Повернувшись із зони АТО ми зіткнулися з іншою війною – з державними установами, з тими проблемами, які ми привезли сюди. Це і психологічні негаразди, і проблеми зі здоров'ям. Щоразу, коли ми зустрічаємося на виховних заходах у школах, намагаємося згадати заслуги офіцерів та героїв Другої світової війни. Ми намагаємося донести до молодих поколінь, що захищати країну необхідно за першої можливості не тільки на території АТО, а й у тилу».

За словами організаторів зустрічі, угода про співпрацю щодо патріотичного виховання є відкритою до підписання всіма охочими представниками органів місцевого самоврядування.

Вікторія ГАВРИК

СІВЕРЩИНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Меморіальна дошка воїнові-герою

У Холмах Корюківського району відкрито меморіальну дошку загиблomu в зоні АТО правоохоронцю Олегові Науменку на будівлі Холминської ЗОШ І-ІІІ ст., де свого часу навчався воїн-захисник.

Мітинг-реквієм на честь ушанування пам'яті колишнього випускника навчального закладу зібрав чимало людей. Присутні згадували земляка як чесну й добродійну людину, висловлювали співчуття близьким та знайомим загиблого, дякували матері за виховання сина. Після того як священик Михайло Зорівчак освятив дошку, учасники мітингу поклали до неї квіти. Насамкінець хвилиною мовчання було вшановано пам'ять усіх загиблих захисників України.

Олег Науменко народився 4 лютого 1989 року в Холмах. Тут закінчив школу. Відслужив в армії. Відтак працював інспектором групи дорожньо-патрульної служби в Корюківському районі, потім – мільціонером-водієм Корюківського РВ УМВС. Затим був мільціонером ізолятора тимчасового тримання, опися – помічником оперативного чергового Корюківського РВ УМВС.

На початку лютого 2015 року направлений у зону проведення АТО у складі зведеного загону міліції Чернігівської області. 15 лютого був поранений і доставлений білцями 128-ї гресько-піхотної бригади у шпиталь Дебальцевого. Загинув 16 лютого в районі Дебальцевого Донецької області. Похований у Холмах.

Указом Президента України № 316 від 8 червня 2014 року «За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Андрій НАВРОДСЬКИЙ

Не забудуться криваві живи!

Зупинися! Де б не був – у Харкові чи Львові, Де б не був – в Чернігові, в Полтаві, Зупинися, де лились ріки крові, Там, де монумент одвічний слави.

У колишньому урочищі Подусівка в 1941-1943 роках нацистськими окупантами закатовано і розстріляно 15 тисяч людей: військовополонених, червоноармійців, партизанів, цивільне населення. Чимало життів покладено за національною ознакою.

Тому з нагоди Дня пам'яті та примирення всі небайдужі схилили голови у шані перед Меморіалом жертвам фашизму. Покласти квіти до пам'ятного знаку невинно убієнним прийшли також голова обласної ради Ігор Вдовенко, перший заступник голови облдержадміністрації Леонід Сахнович, заступник голови ОДА Сергій Сергієнко, заступник голови – керівник апарату ОДА Наталія Романова, міський голова Владислав Атрошенко.

Згадками про страшні сторінки історії, що стали невід'ємною частиною життя українського народу, поділився свідок подій – краєзнавець Герард Кузнєцов:

– Дорослі божеволіли, відчуваючи подих смерті. Малі не розуміли, що це останній їхній день. З ранку й до вечора у місті стояли плач і стогін. Нехай покояться з миром їхні душі. Нехай будуть прокляті кати.

У пам'ять про загиблих заупокійну молитву відправив архієпископ

Навіки в серці

У пам'ять про загиблих захисників заклали каплицю

У День пам'яті та примирення на кладовищі Яцево в Чернігові містяни вшанували загиблих за незалежність і територіальну цілісність України. Поминальний захід на місці, де поховано 31 з 144 загиблих у зоні АТО синів Сіверського краю, було ініційовано обласною державною адміністрацією, обласною та міською радами, громадськими організаціями «Єдиний волонтерський центр» і «Єдина родина Чернігівщини».

«Сьогодні в Україні відзначається День пам'яті та примирення, і все людство поминає жертв Другої світової війни. На жаль, історія має здатність повторюватися, й на українській землі знову війна. Тепер нащадки переможців у Другій світовій, як і їхні героїчні діди і прадіди, стають на захист своєї Батьківщини. Сьогодні ми поминаємо та вшануємо всіх загиблих за незалежність і територіальну цілісність України», – цими словами було розпочато меморіальний захід.

Згадавши всіх захисників України, які поховані в Чернігові, присутні пом'янули їх хвилиною мовчання та помолілися за вічний спокій полеглих героїв. Заупокійну літню відправив архієпископ Чернігівський і Ніжинський Української Православної Церкви Київського патріархату Євстратій.

Після молебну відбулося освячення пам'ятної плити на початок будівництва меморіальної каплиці Архистратига Божого Михаїла в пам'ять про загиблих захисників Батьківщини, яку напередодні було закладено за ініціативи громадської організації «Єдина родина Чернігівщини», за підтримки Чернігівського міського голови та громади міста.

Фото Вікторія КОШІМАЛА

Зі словами вдячності родинам героїв, закликаючи до увічнення пам'яті захисників і примирення до присутніх звернувся голова обласної ради Ігор Вдовенко, перший заступник голови облдержадміністрації Леонід Сахнович, Чернігівський міський голова Владислав Атрошенко та голова обласної громадської організації «Єдиний волонтерський центр», депутат міської ради Ірина Березинець.

Слово також мали члени родин загиблих: Олена Миколаївна Запека – мама молодшого сержанта міліції спеціального батальйону міліції «Чернігів»

Віктора Олександровича Запеки; Юлія Олександрівна Тітарчук – дружина капітана 1-ї окремої танкової бригади, «кіборга» Володимира Івановича Тітарчука та Микола Миколайович Шанський – голова обласної громадської організації «Єдина родина Чернігівщини», батько Андрія Миколайовича Шанського – майора Північного управління Національної гвардії України.

На завершення зустрічі її учасники поклали квіти до пам'ятників загиблим героям АТО і загиблим у Другій світовій війни.

Завдяки пошуковцям

Троє невідомих воїнів і їхній останній прихисток у Неданчичах

Цими весняними днями Україна разом із усією європейською спільнотою відзначила 8 травня – як День пам'яті та примирення. Принагідно побував у Неданчичах Ріпкинського району, де відбулося переполохання трьох невідомих воїнів Другої світової війни, які загинули в 1943 році при звільненні населеного пункту. Отож хоч поділитися своїми враженнями від того, що побачив.

Зауважу: цих білців переполохали завдяки активістам пошукового клубу «Пам'ять Перемоги» з Чернігова, які їх, власне кажучи, і знайшли. Нагадаю: ця громадська організація проводить розшуки та обстеження ймовірних місць загибелі або поховання воїнів, а також роботу з ідентифікації останків і розшуку родичів загиблих.

Зрозуміло, що ця справа досить важка й, на превеликий жаль, у нашій країні, у більшості випадків, – «невдячна».

Але бувають і винятки. Як у тих же Неданчичах, де на цей захід зібралось більше двох сотень людей (у селі лише 730 мешканців). Були тут не тільки місцеві жителі – і дорослі, і малі, а й представники

пошукового клубу з обласного центру, прикордонники, військовики, двоє учасників війни (!) з цього села (одному з них виповнилося 99 років, і він прийшов на переполохання пішки (навіть без палиці), у супроводі двох правників), народний хор, духовий оркестр, а також керівництво району.

Всі виступали на заході без папірців і слів говорили мало – але від душі. Адже віддавали шану не тільки тим, хто загинув у ті далекі часи, а й тим, котрі загинули вже на сучасній війні, що точиться на Донбасі.

За словами голови райдержадміністрації Бориса Мелашенка, «для українців цей день, як і День Перемоги, вже набув нового значення. Адже поряд із сивоцолими ветеранами вшануємо й наших онуків та правників, котрі здобули славу сьогоднішніх оборонців України. Суверенітет і незалежність нашої держави навіть ціною власного життя відстоюють онуки та правники героїв Другої світової. Адже у кого, як не у ветеранів, що подарували людуству Перемогу над нацизмом, вчитися любові до рідної землі, мужності й відваги.

На жаль, від ворожих куль та снарядів загинуло вже більше двох тисяч українських білців. Наші зем-

ляки Дмитро Куриленко та Дмитро Шелупець теж поклали життя на вівтар перемоги. Вічна пам'ять і шана загиблим героям та всім невинним жертвам».

Зауважу, що невідомим солдатам поховали біля братської могили, яка вже є в цьому селі. Були і священик, і військовий салют на їхню честь, і багато квітів, і сльози, і прокиливі слова (вірші, пісні) від школярів, ветеранів, громадськості, сільської та районної влади. І хвилиною мовчання – як знак ушанування пам'яті всіх загиблих у Другій світовій.

Ця пам'ять була, є і завжди залишатиметься священною для кожного з нас. Тому, наостанок – останній куплет із відомої пісні Володимира Виsockого.

*У братських могилах
нет заплаканих вдов –
Сюда ходят люди покрепче.
На братських могилах
не ставят крестов,
Но разве от этого легче?*

Олександр ШИЛО

Зустріч із ветераном Другої світової

У читальній залі Чернігівської обласної універсальної бібліотеки ім. В. Г. Короленка відбулася зустріч з ветераном Другої світової війни Іваном Омеляновичем Ошищенком. На зустріч завітали студенти Чернігівського інституту ім. Героїв Крут МАУП, базового медичного коледжу, обласного педагогічного ліцею для одарованої сільської молоді.

Ветеран Другої світової війни Іван Ошищенко розповів, що в лютому 1944 року він воявав сержантом на Другому українському фронті у 163-й мотострілецькій дивізії, пройшов дорогами Румунії, Угорщини. На півдні Чехословаччини 17 грудня 1944-го отримав тяжке поранення в ногу, був направлений на лікування у шпиталь, де й зустрів довгоочікувану Перемогу. Лихо та страждання, які пережив ветеран, незмірно. На фронті гинули товариші, які пліч-о-пліч відстоювали рідну землю. Вони були різних національностей: українці, узбеки, росіяни, євреї, але всі товаришували, були друзі, як палець однієї руки, і це наближало час Перемоги.

Після поранення Івана Омеляновича направляють служити у 42-гу Гвардійську дивізію м. Ніжина. Протягом служби він брав участь у засіданнях військового трибуналу, де засуджували за військові злочини поліцаїв. Маючи досвід народного засідателя, ветеран вирішив отримати юридичну освіту у Київському національному університеті ім. Т. Г. Шевченка і продовжити боротьбу зі злочинцями. Після закінчення вишу Іван Ошищенко довгий час плідно працював в органах прокуратури.

Молодь щиро подякувала ветеранові за цікаву розповідь, яка дуже змістовно відобразила події того часу.

Наталія УТИРО

У букеті свят, які випадають серед року, є одне, що стосується кожної без винятку людини, – це Міжнародний день матері. Свято ніжності, тепла й любові, з яким асоціюється слово «мама», набуло поширення зовсім недавно. Зокрема, День матері припадає на другу неділю травня – той період, коли все навкруги оживає та наповнюється весняною красою і теплом.

З нагоди свята у Прилуцькій районній бібліотеці для наймолодших читачів – учнів 4-го класу гімназії № 1 – було проведено урок духовності «Серце матері – невичерпне джерело любові». Ведуча Ірина Макуха розповіла дітям про історію виникнення свята. Зокрема, бібліотекар зазначила, що цей день збігається з релігійною традицією вважати травень місяцем Божої Матері. Цікавим є й те, що того ж самого дня відзначається і День України.

Традиція ж відзначати День матері в Україні почалася з 2000-х років. Ідея вшанувати матері підтримана в багатьох країнах світу, хоч свято матері припадає там на різні дати. Його символізм у тому, щоб віддати належне жінкам, які є берегинями сім'ї, основоположницями людського роду.

Ірина Макуха розповіла дітям про традиції святкування Дня матері та зазначила, наскільки важливо шанобливо ставитися до мами, приділяти їй належну увагу.

Аби порадувати своїх нень, діти виготовили у бібліотеці невеликі листівки у формі сердечок і написали на звороті слова, які свідчать про щире дитяче любов.

Надія СТЕЦЕНКО

Закінчення. Поч. на стор. 1.

22 червня, у неділю, нас вишукували на плацу і сказали, що прийматимемо присягу. Все як і належить, внесли трибуну й почали викликатися білцями. А через півгодини до полковника підіб солдат. Прошепотів йому щось на вухо. А полковник як закричав: «Ви що, з глузду з'їхали?! Ви хоч розумієте, що кажете?!» – і бігцем до частини.

Коли він повернувся, то був блідий, немов стіна. Трішки постояв і сказав «Почалася війна. Німеччина напала на Радянський Союз. Цієї ночі бомбили Київ».

Тоді, пам'ятаю, одразу почалася підготовка до бойових дій. Ми часто літали. Коли німці були вже під Воронежем, ми базувалися лише у 100 кілометрах від них. Було видно, як усе горіло: все небо червонувало, жовте.

Ніхто не забутий, ніщо не забуте

«Спасибі за мирні світанки і віру у завтрашній день»

Нас звідти евакуювали, відправили в Казахстан, до Новотроїцька. Там я навчався на льотчика-винищувача. Ми чекали на призначення. Тоді всіх одразу на фронт відправили. Мене і ще трьох солдатів залишили.

Ми дуже обурилися. Тоді патріотизм був на дуже високому рівні. П'ять разів я особисто писав рапорти, але щоразу отримував відмову. Причину розповіли вже потім: «Нам потрібні інструктори для навчання курсантів». Що я і робив до закінчення війни на території СРСР.

А затим Михайлові Васильовичу прийшов наказ: негайно приїхати в Москву.

– Нас уже чекали на вокзалі. Там було багато людей. Усі вони льотчики, техніки та інструктори. І ніхто нічого не знав. Сказали тільки, що у нас буде дуже важливе завдання. Ним виявилася військова служба під прикриттям у Китаї, а точніше – досвідчені льотчики мали навчати китайців тонкощів авіації. Це було цілком таємне завдання. Я не мав права розповідати про це ще двадцять п'ять років. Нині саме час.

Альона ШЕПІДА